

ХС
МАРЕНА

ЛЮГА
ГЛЕ
ЖЛА
ГНЬ

ХРИСТЪ

СТФН
ПРЪ

КРА
БРОШЪ

СМЕ
СОН

ДО
УИ
ИВ

ТО
АКА

ПРИЦАДНИКЪ
БРША

ЕРЪНУА

ОТЪНЦЪ

СТФН
АНЪ

ЕЛА
ЖСКИ

СТЪ
КРА

ОРШЪ

КРА
БРОШЪ

РАСС

ЛЪВЪ

ЕЛА
СЛЪВЪ

ЕЛЪ
КЪ

СТЪ

САВА
БЪ

НАСЛЕЂЕ КРАЉА МИЛУТИНА

(уместо закључка)

ЉУБОМИР МАКСИМОВИЋ

За нашу стручну јавност, али и ширу публику заинтересовану за профил и домете српске средњовековне историје, одавно је јасно да личност и епоха краља Стефана Уроша II Милутина представљају један од најзначајнијих сегмената те историје. Поготову после историографских продора и синтеза из осамдесетих година прошлог века или самог почетка овог столећа, као и истовремених историјско-уметничких и књижевно-историјских истраживања. Али тек је раскошни и синхронизовани мултидисциплинарни приступ многих прегалаца, који са ових неколико редова закључујемо, до краја отворио могућност једног смелијег приступа наслеђу које је оставио велики краљ.

Ако се изузме сасвим посебно место духовника какав је био свети Сава и у жижу посматрања стави сој световних владара лозе Немањића, као одлучујућег чиниоца у животу средњовековне Србије кроз више генерација, онда је јасно због чега Стефан Немања и Стефан Душан заузимају сасвим посебно место у представама данашњег човека о том времену. Стефан Немања је ударио темеље самодржавности Србије, иако без употребе одговарајућег апелатива, као и јединству српских земаља. Истовремено, извео је одлучујући преокрет у креирању православног карактера земље, везујући је судбински, упркос ранијим (и будућим) судбинама, за царство у Цариграду и, с друге стране, за светогорски извор православља. Овај идеолошки приступ био је до те мере

жив да је прва генерација његових твораца, и са српске и са византијске стране, доживљавана као присутна и пар деценија после упокојења. Светородност лозе Немањића намах је постала израз ових историјских токова, иако њено идеолошко порекло није имало византијске корене. Најзад, Стефан Душан је свој трон довео у врх византијског света, уздижући га у царски ранг, интернационализујући тако на јасан начин обличје српског света. Оно је у потпуности дефинисано стварањем чврстог и свеобухватног законодавног оквира и Патријаршије која ће вековима, по нестанку државе, имати двоструку улогу, духовну и световну, у очувању идентитета српског народа. Уобичајену канонизацију, међутим, није добио све до нашег времена, будући да је пун значај учињеног почео да бива схваћан тек од 17. века.

У овако посматраним оквирима српске историје краљ Милутин заузима, данас је то видљивије него икад, равноправно место са двојицом великана између којих временски пада његова владавина. Он је био, неупоредиво више од осталих српских краљева, спона која је спајала у логичну целину наизглед тако удаљена прегнућа Немањиног и Душановог доба. Без Милутина не би могло до краја бити уобличено Немањино наслеђе, нити би био отворен пут ка Царству, то јест врховима византијског света. И то упркос чињеници што је читав прва половина његове дуге владе, најдуготрајније у српској средњовековној историји, протекла у сложеним околностима

IV.

Јеванђелист Матеј, детаљ;
Студеница, Краљева црква
(стр. 556–557)

227.

Лоза Немањића; Дечани,
црква Христа Пантократора